

Білоцерківський національний аграрний університет

Соціально-гуманітарний факультет

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

Круглого столу до дня Європи

«УКРАЇНА В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ»

В межах роботи гуртка «Актуальні проблеми міжнародного права»

8 травня 2025 року

(електронне видання)

м. Біла Церква - 2025

«УКРАЇНА В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ»:
матеріали круглого столу присвячені дню Європи – м. Біла Церква: БНАУ, 2025. 99 с.

Матеріали електронного видання містять питання, що стосуються перспектив євроінтеграційного курсу України, а також шляхи ефективної реалізації реформ відповідно до стандартів ЄС.

Збірник підготовлено за авторською редакцією доповідей учасників круглого столу без літературного редагування. Відповідальність за зміст поданих матеріалів та точність наведених даних несуть автори.

© Авторські тексти, 2025

участі. Через це сотні талановитих молодих людей щороку втрачають шанс отримати унікальний досвід і долучитися до формування європейського майбутнього України. Саме тому важливо посилювати інформаційну підтримку, мотиваційні кампанії та залучення молоді до міжнародних програм, аби кожен студент мав змогу відчувати себе частиною європейської спільноти та впевнено творити своє майбутнє у спільному європейському просторі.

Список використаних джерел:

1. <https://erasmus-plus.ec.europa.eu/>
2. <https://pravo.org.ua/yevropejska-integratsiya-ta-molod-pidsumky-molodizhnogo-analitychnogo-forumu/>
3. <https://pravo.org.ua/yevropejska-integratsiya-ta-molod-pidsumky-molodizhnogo-analitychnogo-forumu/>

УДК 341.1/.8

ПРАВОВИЙ АНАЛІЗ ПРОТИПРАВНИХ СПОСОБІВ ЗАВОЛОДІННЯ ДЕРЖАВНОЮ ТЕРИТОРІЄЮ

Монастирний Г. С. студент II курсу спеціальності 081 «Право»
Науковий керівник - **Сокиринська О.А.**
к.ю.н., доцент завідувач кафедри публічно-правових
дисциплін

Після Другої Світової війни принцип непорушності кордонів та територіальної цілісності держав став одним із фундаментальних у побудові післявоєнної Європи і світу загалом. Відповідно до цього принципу територія держав може змінюватись виключно мирним шляхом та з дотриманням інших принципів міжнародного публічного права. Станом на сьогодні тема міжнародно-правових змін державних територій є особливо актуальною і важливою, адже кожна подібна зміна має відбуватися з дотриманням усіх принципів, мати правові підстави та визнаватися міжнародною спільнотою, що відбувається далеко не завжди. В умовах російсько-

української війни яка триває з 2014 року питання незаконних способів зміни державних територій є особливо актуальним, оскільки росія використовує такі методи не лише в Україні, а й по відношенню до інших країн, наприклад під час російсько-грузинського конфлікту 2008 року, придністровського конфлікту та двох російсько-чеченських війн.

Під державною територією слід розуміти територію, яка правомірно знаходиться під суверенітетом певної держави, над якою нею здійснюється територіальне верховенство та поширення влади [1]. Правовими ж підставами (способами) зміни державної території є «встановлені в міжнародному праві способи надбання чи втрати державою своєї території» [2]. Сучасне міжнародне право розрізняє 2 види змін державних територій за ознакою правомірності таких змін. До правомірних способів належать: цесія (подвійна цесія), плебісцит, ад'юдикація, оренда та ін. До загарбницьких (неправомірних способів) відносять: окупацію та анексію [3]. Також, до неправомірних засобів можна віднести і дебеляцію, хоча згідно зі Словником міжнародно-правових термінів Олександра Гріна дебеляція не визнається сучасним міжнародним правом та більше була притаманна міжнародному праву в минулому, яке визнавало законними засобами здійснення зовнішньої політики держав війну та анексію [4].

Анексією (від лат. *Annexio* – приєднання) визнається протиправне насильницьке приєднання або захоплення державою території іншої держави [4]. Історія знає багато випадків анексії, наприклад Аншлюс Австрії в 1938 році, чи захоплення Італією території Ефіопії у 1936 р. Фактично, внаслідок анексії певна територія іншої держави переходить під суверенітет загарбницької держави. На думку Широкої К.О – «акт анексії обов'язково повинен визнаватись міжнародною спільнотою» [3]. Ми погоджуємось з цією думкою, оскільки не має чіткого розуміння хто визнає факт переходу території як анексії – міжнародні організації чи більшість цивілізованих держав світу. Тому існує певна невизначеність у встановленні факту анексії. Іншою ознакою є нормативне закріплення анексії у законодавстві держави-

загарбниці. В контексті України можемо згадати, що росія «внесла» території Запорізької, Луганської, Донецької, Херсонської областей, а також Автономну Республіку Крим до своєї Конституції. Такі дії з боку РФ не мають жодної юридичної сили, адже не тільки мають визнання світовою спільнотою, але й протирічить нормам МГП. Отже, на нашу думку, не можна називати окупацію АРК анексією, оскільки це не визнається міжнародною спільнотою, тому це не є анексією, а скоріше окупацією.

Під окупацією в міжнародному праві розуміють тимчасове зайняття збройними силами держави-загарбниці території противника [4]. Режим окупації врегульований 4-ю Гаазькою конвенцією 1907 р.

Згідно зі ст.42 цієї Конвенції: «Територія визнається окупованою, якщо вона фактично перебуває під владою армії супротивника. Окупація поширюється лише на ту територію, де така влада встановлена і здатна виконувати свої функції» [5]. Окупацію можна розглядати як і передумову анексії, оскільки ця територія ще не перейшла під суверенітет іншої держави шляхом нормативного закріплення в її законодавстві, а лише перебуває під контролем її збройних сил. В контексті російсько-української війни, можна навести приклад порушення окупаційною державою положень міжнародних актів, як і вищезгаданої конвенції, так і Женевської конвенції про захист цивільного населення. Так, ст.51 цієї Конвенції: визначає, що «Окупаційна держава не може примушувати осіб, що перебувають під захистом, служити в її збройних чи допоміжних силах. Забороняється будь-який тиск чи пропаганда, спрямовані на забезпечення добровільного вступу на військову службу.» [6]. Порушення цієї статті виражається у «мілітаризації» освіти на ТОТ, або у повідомленні російській владі імен учнів на ТОТ, які досягли 18-річного віку та придатні до військової служби [10]. Нами було розмежовано поняття анексії та окупації, а також зазначено Конвенцію, що регулює діяльність держави-окупанта на окупованій території.

Дебеляцією є припинення міжнародної особи (держави), шляхом знищення на її території державної влади [4]. Усі інші вищенаведені способи чітко не передбачали

знищення державної влади внаслідок захоплення території, та не обов'язково стосуються усієї території держави, але й її частини. Як було згадано вище сучасне міжнародне право не визнає дебеляцію на лише на вищезгаданій підставі, а й тому, що повне знищення владних структур не припиняють існування самої держави як члена міжнародного співтовариства, так і суб'єкта міжнародного права, який має повне право на відновлення суверенітету з допомогою союзників [4].

Міжнародне публічне право має достатньо цивілізованих способів зміни державної території одні з яких визнаються світовою спільнотою та є правомірними, а інші такі як анексія, окупація та дебеляція є неправомірними. Кожен з цих способів має свою правову природу та особливості, що відрізняють їх один від одного. Незважаючи на існування цих способів, кожна держава повинна дотримуватись принципів міжнародного права та не допускати насильницького чи будь-якого іншого протиправного відчуження територій інших держав.

Список використаних джерел:

1. Мультимедійний посібник з навчальної дисципліни Міжнародне право: національна академія внутрішніх справ. 2016. URL: https://arm.naiau.kiev.ua/books/mg/lectures/lecture_5.html (дата звернення: 30.04.2025).
2. Бюро міжнародного права. § 3. Правові підстави зміни державної території [Електронний ресурс] // Радник. – Режим доступу: <http://radnuk.info/pidrychnuku/mishnarod-pravo/45-byromensk/809-s-3-----.html> (дата звернення: 30.04.2025).
3. Пелех І. В., Широка К. О. Міжнародно-правові способи зміни державних територій: теоретичний та практичний аспекти // Юридичний науковий електронний журнал. – 2024. – № 10. – С. 527–529. – Режим доступу: http://lsej.org.ua/10_2024/124.pdf (дата звернення: 30.04.2025).
4. Грін О. О. Словник міжнародно-правових термінів / уклад. О. О. Грін. – Ужгород: ПП Данило С. І., 2010. – 500 с. – (Серія «Бібліотека юриста-міжнародника»).

5. Конвенція (IV) про закони і звичаї війни на суходолі та додаток до неї: Положення про закони і звичаї війни на суходолі (Гаага, 18 жовтня 1907 р.) // Відомості Верховної Ради України

6. Конвенція про захист цивільного населення під час війни [Електронний ресурс] : прийнята 12 серп. 1949 р. // Верховна Рада України. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_154. (дата звернення: 30.04.2025)

7. Міхалевська К. Мілітаризація, «нова історія» та «русский мир»: що Росія робить із освітою на окупованих територіях [Електронний ресурс] / Катерина Міхалевська // Радіо Свобода. – 2024. – 5 вересня. – Режим доступу: <https://www.radiosvoboda.org/a/militaryzatsiya-nova-istoriya-russkyy-myr-okupatsiya/33105881.html>

УДК 341.1/.8

РОЛЬ ЄС У ВИРІШЕННІ ГЛОБАЛЬНИХ КОНФЛІКТІВ

Любченко О.О. студент II курсу спеціальності 081 «Право»
Науковий керівник - **Сокиринська О. А.** к.ю.н., доцент
завідувач кафедри публічно-правових дисциплін

Сучасний світ, історія якого побудована на конфліктах, віднедавна почав переживати складність та глобальність їхніх наслідків. Це посилює роль міжнародних організацій у світі повному конфліктів різних масштабів. Однією з таких організацій можна назвати Європейський Союз – наднаціональне утворення, до якого входять 27 держав-учасниць. Це вже дає підстави говорити про наявні потужні політичні, економічні та гуманітарні ресурси в цій міжнародній організації. Останніми десятиліттями ЄС проявляє себе як світовий гравець, який прагне миру через дипломатію, миротворчість, санкції, підтримка стабільності щодо розбудови постраждалих регіонів, які зазнали руйнівних наслідків глобальних світових конфліктів.

України.....	62
Коломієць Т.О. Проблеми виконання рішень європейського суду з прав людини, застосування та обов’язковість таких висновків для українського судочинства.....	64
Константинович Є.О. Актуальний стан правового регулювання зміни цільового призначення земельної ділянки.....	69
Пасічник М.В. Молодь і євроінтеграція: активна участь у побудові Європейського майбутнього України (на прикладі програми ERASMUS+).....	72
Монстирний Г.С. Правовий аналіз протиправних способів заволодіння державною територією....	74
Любченко О.О. Роль ЄС у вирішенні глобальних конфліктів.....	78
Литвин А.Л. Доцільність вступу України до Європейського Союзу.....	84
Литвин А.Л. Перспективи вступу України до ЄС в найближчому майбутньому.....	86
Дегалюк В.М. Правове регулювання реклами в соціальних мережах.....	91
Тутік С.Є. Правове регулювання надання косметологічних послуг в Україні і проблемні питання...	94